

Подунавка из-  
лази сваке Су-  
боте у вече, и  
кошта за целу  
годину 5 фр. ср.  
за полу 2 ф. 30  
кр., на три ме-  
сеца 1 ф. 15 кр.  
без поштарине  
с поштари-  
номъ 1 ф. више.



Предбронти се  
може код сваке  
п. к. поште. Изъ  
внутрености  
Србије нека из-  
воле у плаће-  
нимъ писмама  
съ повцима на  
књижду Госп.  
В. Валожића  
обратити се.

Бр. 20.

У Земљу 17. Мая.

1858.

**Лаку ноћ, Милко!**

Ты већ спавашъ, Милко моя!  
Већ те грди сладкій санъ,  
А я тужанъ безъ покоя  
Бдіємъ, была ноћ ил' данъ;  
Благо теби, Милко моя,  
Сладка желимъ ти покоя!  
Спавай сладко, лаку ноћ,  
Милко, Богъ ти у помоћ!

Сунцемъ месецъ и звезде  
Светле гонѣт' ноћный мракъ —  
Сунце ми е твоѣ лице,  
Звезде очи твоѣ зракъ;  
Ой месече и звезде,  
Чувайте ми Милке лице!  
Спавай сладко, лаку ноћ,  
Милко, Богъ ти у помоћ!

Ветрићъ лади любко милый,  
И вечеру давъ чаръ —  
Я на уздиса' тежки крили  
Ахъ любви ладимъ жаръ;  
Ой ветриће, твой га крили!  
Носи уздисе моѣй Мили!  
Спавай сладко, лаку ноћ,  
Милко, Богъ ти у помоћ!

Чуй славуль край славке свое  
Любко пѣва, ечи гай —  
Я далеко одъ Милке мое,  
Ахъ, любви плачемъ вай;  
Ой славуль пѣсме узъ твоѣ,  
Пѣвай Милки туге мое!  
Спавай сладко, лаку ноћ,  
Милко, Богъ ти у помоћ!

Свѣтъ савъ спава, а любовь бдіе,  
Брижна майка свію насъ,  
Мое срце любовь гріе,  
Чуй, ахъ Милко, чуй мой гласъ:  
Срце мое за те бдіе,  
Ерѣ га вѣрна любовь гріе;  
Спавай сладко, лаку ноћ,  
Милко, Богъ ти у помоћ!

Иле—Миле.

**Стриць и синоваць.**

(Свршетакъ.)

## VIII.

Луйза поздрави га пріятельскимъ поклономъ,  
а да се и найманя забуна на нѣой примѣтила.  
Унутрашнѣ узбуђенѣ показало е лако руменило

на лицу, и нѣно велико плаво око блистало се  
као у газеле. Кадъ е шаль скинула, красавъ вит-  
кій нѣвъ стасть быо е очевиданъ. На себи има-  
ѣаше просту альину одъ затворено-зелене свиле,  
коя белу бою нѣногъ лица іоштъ нѣжніе одли-  
коваше.

Александръ поздрави се истина учтиво, али  
страшливо и изненадно упрепашѣнѣ могло се  
на бледимъ чертама нѣвогъ лица читати. При  
помыслу, да ова госпоја, коя му се сада дра-  
жестнѣя, него Албертина чиняше, другомъ при-  
надлежи, дрктале су му устнице.

„Ахъ, мой господине!“ рече Луйза, коя  
предузела, да га мало кинѣи, ако и шальиво,  
„предметъ ваше нове любви заръ се шета по  
башти, а вы сте овде?“

„Да, госпоја, будући самъ се надао, да ѣу  
дражестну Албертину овде наћи,“ одговори А-  
лександръ съ постоянствомъ али пунъ очаяния.

Луйза грицкаше устнице; она нѣ могла скло-  
пити речи:

„Заиста, мож' да вы любите мою пріате-  
льницу — —“

„Као што само човекъ може любити!“

Узбуђенѣ Луйзе растло е свакогъ тренутка  
више.

„И ова любовь ел' наеданпуть букнула?“  
упыта оштро.

„При свемъ томъ она е искрена и истинита,  
госпоіо!“ одговори Александръ, кои лепу госпою  
готово погледомъ пресецаше.

„Како ѣу рећи, есте л' се удале?“

„Есамъ!“

„Скоро?“

„Немож' быти брже, него што желимъ.“

„Албертина е тако лепа, да ѣе супругу  
сређу обећати, кою вы заслужуете!“

„Нѣна любка мысао о мени, госпоја, чини  
ме смѣлимъ, да се съ молбомъ на васъ обра-  
тимъ.“

„О, молитѣ, мой господине! Но пожурите  
се, мой мужъ може насъ изненада затѣѣи, я  
будући онъ мене страстно любви — вы разумете  
добро —“

„Савршено разумѣтъ, госпоја!“ повиче А-

лександръ дрктаюћимъ гласомъ. „Познаете ли  
господичну, кою я любимъ?“

„Она е моя найболя пріятельница.“

„Зато се и усуђуемъ да се на васъ мол-  
бомъ обратимъ: говорите съ нѣомъ о мени, ка-  
жите іоі, да ништа више нежелимъ, него срећ-  
номъ е учинити.“

„Ослоните се на то, мой господине, я не-  
ѣу пропустити,“ повиче Луйза.

„И вы болѣ знате, него іко другій, како  
силно куца мое срце за нѣжномъ склонности,  
казаѣете вашей пріятельницы и то, да ѣе сређу  
мога живота отровати, ако ме пре или каснѣ  
превари.“

„Да, мой господине, да!“ рече Луйза са  
тужно-срдитимъ усмиленѣмъ, тако да су іоі  
сузе изъ очію потекле. „Я ѣу моіоі пріятельницы  
све повторити, казаѣу іоі о свима стварма, да  
сте вы сама верность, и да е васъ много труда  
стало, прву свезу разкинути и нову свезати.“

Александръ глядѣше узбуђену госпою съ  
укоченимъ погледомъ. Како лепа быяше Луйза у  
овомъ узбуђеню, коя изгледаше више тугомъ  
него гѣвномъ обузета. Али ова жена принад-  
лежи другоме.

„Госпоја,“ рече Александръ иронически,  
„види се, да вы нисте о томе уверени, што же-  
лите за мене радити.“

„О, опростите, мой господине, я самъ твр-  
до о томе уверена! Желите ли, да іоштъ што-  
годъ приодамъ?“

Младый човекъ поклони се съ ладномъ уч-  
тивости.

„Не, госпоја; него приодайте све оно,  
што вама о мени ваше мнѣніе дозволява.“

Овай подсмей доведе Луйзу изванъ себе.

„Е добро, мой господине,“ повиче она, „при-  
одаѣу, да сте вы найлакомысленіи, найнепосто-  
яніи, найнеправичнии человекъ на свету; да се не-  
стидите, што едно верно срце раздирете и са  
божественомъ заклетвомъ безобразну шалу про-  
водите!“

„Овомъ пребаживаню заиста нисамъ се одъ  
васъ надао!“ повиче Александръ. Ко е осимъ васъ  
заклетву погазіо?“

„Да л' я. мой господине?

„Кадъ самъ се с' пута вратио, нашао самъ васъ — удату, и садъ се усуђуєте иошъказати, да нисте неверни.“

Ове речи Александеръ е тепаюћи и сузнимъ очима изрекао. Луйза нѣ могла више свое узбуђенѣ савладати.

„Да, да!“ повиче нестрпеливо.

„Госпоја, вы сте заборавили, да сте супруга господина Девада.“

„А кадъ небы была?“

При овомъ помислу быо е Александеръ готово безчувственъ.

„Кадъ небы вы были...?“ повтори понераженъ. „Боже мой, кадъ небы были! Но не, вы оћете само да ме изсмеете, оћете иошъ еданпутъ ону силу покушати, коіомъ надъ моимъ слабимъ срцемъ владате!“ Онъ убрише зной съ чела, кои увелико капаше.

Луйза сажалавала е га тимъ већма, што га е иошъ страстно любила. Осимъ тога хтела е и Александра у саюзъ противъ Конзула увући.

„Садъ, мой господине, шапуташе она, „кадъ бы вамъ казала, да е Албертина супруга Девада, а я нисамъ удата, него да самъ само намѣрвала дотле снау Конзула представляти, докъ бы момъ приятелю иманѣ прибавила.“ —

„О Боже!

„Хтела самъ, да се разкалшна и радостна покажемъ; али ваше ми е присудство, Александре, покварило плањ“, рече плачући.

Младый човекъ нѣ знао већ што да чини; свладанъ любви простре се предъ нѣомъ, счепанъ руку и обаспе полюбцима.

„Ахъ, Луйза,“ повиче, „вы сте анѣо, кога любити, коме се као Богу молити морамъ! Шта самъ учинио, учинио самъ изъ очаяя, што самъ васъ изгубио! Мое е срце было раздерано — я самъ омрзо на светъ — и овде у овой самоћи, хтео самъ мой животъ проводити, и нисамъ хтео више нѣдну женску видити!“

Луйза одъ свегъ срдца уздане.

„Александре,“ повиче, „вы скидате тежкій теретъ съ мога срдца, вы ми тугу олакшавате!“

Затимъ се сagne и притиснувши свое румене и пламтеће устнице на нѣгово чело и обліе га полюбцима. Наведанпутъ отворе се врата и Конзуль, кои тражаше свою снау, уђе у салу.

„Боже, шта е то?“ загрми крупнимъ гласомъ.

Любећи се тргну. Александеръ скочи.

„Нѣ рђаво, нѣ рђаво!“ повиче Конзуль. „Мужъ грешн противъ закона у башти а жена овде у сади! Великий Боже, какви су то люди? Шта иошъ на свету остаде? А вы, мой господине филозофе, кои красну цѣль предъ очима предпоставлѣнн имате, наблюдавате л' морално наставленіе? Любите л' мож' да изъ саме човечности?“

„Стриче,“ повиче Луйза смешећи се, „стварь е тако незнатна, да едва спомена заслужуе.“

„Како бы могло, моя госпоја, невѣрность незнатна стварь быти!“ повиче Конзуль изванъ себе.

„Любезный стриче,“ настави Луйза шалливо, „заръ іошъ никадъ нисте видели, да човекъ предъ ногама какове лепе жене лежи? Чудите л' се томе?“

„Благій Боже, то ли е стварь! Госпоја, заръ сте заборавили да сте удате? Ако я момъ синовцу кажемъ — —“

„Нећете му ништа новогъ казати,“ рече Луйза осменувши се. „Слобода, савршена слобода наше е знаменѣ! Вилхелму нисамъ на досади, нѣ ни онъ мени — на овай начинъ живићемо увекъ единомушно и сложн.“

Конзуль склопи обе руке изнадъ главе.

„Какавъ праваць,“ повиче, „каква безстыдность! Мени се чини да овде отяжно супружество одъ чистогъ сребра видимъ! Мои кућа горе на све четири стране! Боже мой, то ли е гостопримство!“

Луйза нѣ изгубила присуство духа.

„Сладкій чико,“ повиче, „заръ оћете одъ еда да се разболете? Поштедите ваше слабо здравлѣ!“

„О, моя главо, моя сирота главо, шта па тишъ! Ово продрзливо лице, о коме самъ добро миѣнѣ имао, изсмеева ме!“

Александеръ е разумео намѣру младе девойчице; на е мыслио, да е дужанъ подпомоћи е.

„Господинъ Конзуль,“ рече, „то е доиста грозно!“

Луйза баци на нѣга презрительный поглядъ.

„Господине одъ Виндхаймъ, вы незнате, шта говорите! А вы. любезный чико, кои нравн доброго и благопристойногъ дружества непознаете, смирите се; еръ у вашей непорочной пустињи ништа се нѣ сбыло, што бы васъ унемирити могло. Тако ми чести! Чекайте само, за кратко време быћемо наибольн приятельн на свету. Съ Богомъ, господине одъ Виндхаймъ! Видићемо се опетъ! Чекайф некъ вамъ nebude дуго!“

Луйза оде у споредну собу и затвори врата за собомъ.

„Я се гушимъ! я се давимъ!“ повиче Конзуль. „Како самъ се у овой жени преварио! Кадъ се она садъ, почемъ е текъ осамъ дана одъ нѣне свадбе протекло, съ таквимъ стварма занима, а шта ће крозь годину дана быти?“

„Господинъ Конзуль, то е доиста редко поведеніе!“ рече Александеръ.

„Ахъ, ето васъ съ вашомъ човекомрзости, мой господине! да на ваше поведеніе мрзите, допада ми се!“

„Я самъ допустио, да ме ова Сирена за носъ вуче. И найвећи люди падали су у те вогрешке — я се стидимъ, што на себе нисамъ болъ пазіо — али заклинѣмъ се вамъ, мой господине, да ћу за вашу снау увекъ само оно чувство питати, кое честь предписуе.“

„Господине, моя е снаа удата!“ загрми Конзуль поцрвенивши одъ гнѣва.

„Да бы вамъ засведочио, да о госпоји Девада више немислимъ, жени ћу се са нѣномъ прительницомъ.“

„Шта, съ нѣномъ прительницомъ Албертиномъ?“

„Да, прительницомъ, коя вашу снау прати.“

„Господине, тера л' васъ ѣаво? Познаете л' то лице, кое безъ далѣгъ одлаганя за жену узети желите?“

„Мыслимъ.“

„Вы мыслите, а я кажемъ вамъ, да бы васъ мрави подишли, кадъ бы оно знали, што я знамъ.“

„Я самъ се решио.“

„Я нетрпимъ да овомъ женомъ преварени будете. Али, кадъ вамъ кажемъ, да самъ пређе моимъ очима видіо, како —“

„Обмана, господинъ Конзуль!“

„Господине, мое очи су добре!“

„Вы сте предрасудомъ обманути были.“

„Морате зацело знати —“

„Я знамъ све!“

„Боже, како е тврдоглавъ! Веруйте ми быћете найнесрећнии супругъ.“

„Све едно, осланямъ се на срећу.“

„Добро, ожените се, али изъ мое куће одлазите! ожените се съ любведостойномъ прительницомъ мое снае, али немойте ми изићи више на очи. Наравъ, благопристойность налаже ми то. Кола су упрегнута, поппните се съ вашомъ супругомъ и одвезите се, куда васъ очи воде. Съ моимъ господиномъ синовцемъ морамъ едну озбыльну речъ прословити.“

„Господинъ Конзуль, повиче Александеръ, „вы сте еданъ тако любведостойнъ мужъ, да ћете се опетъ са светомъ помирити. О, видићемо се опетъ, мы се морамо опетъ видити.“

Александеръ остави брзо салу.

Конзуль обрише зной съ чела.

„Я самъ неразположенъ!“ мумляше у себи.

„Овай превеликий покретъ момъ слабомъ здравлю учиниће край. Сви ови люди или су будале или основно рђави. А овай лакомысленый благородникъ! Готово ситъ бы му се насмею, еръ примѣромъ е показао, да люди, кои найвише на жене вичу, найлакше се даю нѣима обчарати. У осталомъ толико е опредѣлено: Сви су люди рђави, сви, сви! Али може ли ме ова истина узпокоити? Може ли ми спаванѣ, радость срдцу повратити? Ахъ, да я Луйзу Бронеръ за тако лакомыслену, тако покварену држати морамъ!“

Сирома човекъ изнуренъ седне на столицу; склопи руке и затвори очи, као човекъ, кои одъ главоболѣ страда. После неколико минута уђе Луйза полагаю у салу. На себи имаѣаше шеширъ и шаль.

„Онъ спава!“ шапуташе она.

Затимъ приближи се и обеси му о вратъ еданъ црнъ гайтанъ, на коме еданъ малый ликъ висаше. Конзуль отвори очи. Луйза хтеде побећи.

„Куда?“ упыта счепавши е за руку.

„Оћу да путуемъ!“ рече оштро млада девойчица.

„Сама?“

„Надамъ се, да ћу наћи пратню.“

У истомъ тренутку примѣти Конзуль ликъ.

„Шта е то?“ упыта онъ.

„То е найдрагоцѣнни споменъ мое матере — оставлямъ га вамъ, будући знамъ, да е покойна

вама мила была. Посмотрите само ликъ — ко небы рек'о да е мой.“

Конзулъ неотиче баца погледъ на малый овай образъ. Дражестно девоячко лице осмейкиваше се на нѣга. Нѣговъ погледъ быаше мучень, нѣгове черте озбыльне, потомъ быяу тужне.

„Госпоа,“ рече онъ съ узбуѣнѣмъ, „я бы се за среѣногъ држао, кадъ бы вашъ характеръ налицю на характеръ ове жене, као што ваше черте на ню налице! Ваша мати была е честна жена!“

„Я то знамъ, мой господине; али шта самъ учинила, те ме као нѣ недостойну сматрате?“

„Шта сте учинили? госпоа, ово пытаѣ показуе, да вы ни у одну длаку нисте больи одъ могъ синовца. Идите — немогу се о вами радовати, чертежъ любезне мое немогу оставити, кой самъ ради покоя мое старости начертати дао.“

„Я васъ разумею,“ шапуташе Луйза узбуѣна, при свемъ томъ што се трудила, да свою забулу прикрие.

„Неплачите, ваше сузе немогу мое мнѣнѣ променити!“ повиче Конзулъ „зна се — сузе женама у свако време на заповестъ готове су.“

„Мой господине, пре него што одемъ, морамъ вамъ казати, да е супруга нашегъ синовца увекъ достойна была, ваша е сна кѣи мое добре матере.“

„Незлословите, госпоа, незлословите! Можете ли учинити, да се оно нѣ догодило, што се едномъ веѣ догодило?“

„Да, господинъ Конзулъ!“

„Како бы то было!“ проумля Конзулъ тужно смешеѣи се.

„Шта бы вы рекли, кадъ бы ваша снаа увекъ добра и поштена была?“

„Онда мора бити, да вы нисте моя снаа!“ повиче раздраженъ Конзулъ.

„А кадъ небы была?“ упыта Луйза крозъ плачь смешеѣи се.

„Како, нисте ли вы Луйза Бронеръ?“

„Само Луйза Бронеръ, ништа више! У толко самъ вама, као ваша снаа, предстала, само да иманѣ моіой прѣятелици Албертини спасемъ.“

Будуѣи самъ увидила, господинъ Конзулъ, да се вамъ недопадамъ, и да вы покоя ради у вашой старости другу снау потребуе, уступанѣ съ уверенѣмъ натрагъ, да се са казнъ збогъ преступленія, кое самъ учинила, за господина Александра одъ Виндхаймъ удамъ. И оѣете ли, мой господине, уважавати споменъ мое матере, кою сте вы некада любили, то покажите вашу отеческу нѣжностъ према Албертини, коя се мене тако великодушно примила, кадъ самъ после смрти мога отца сироче остала. Осуѣуете л' ме што самъ се на овай начинъ прѣятелици покааала благодарна? Да нѣ Александеръ, коме самъ іоштъ пре три године мою руку обеѣала, нашъ планъ покваріо, вы бы ме као безстыдно лице познали, изъ наслѣдства исключили и изъ куѣе одагвали. Али морамъ мою роду пре окончати, да бы честь моіой прѣятелици сачувала, кою сте вы у наручѣ нѣногъ мужа затекли.

Конзулъ нѣ бы више у станю нѣдну речъ прословити, нѣму су летиле сузе низъ зарумѣнѣный образъ. Садъ му е было све ясно и познато. Ћутаюѣи полюби чело младе девоячице, коя као и онъ плакаше.

„Тако л' се треба на прѣятельство людіи ослонити?“ повиче онъ на послѣдку.

„Тако ми спомена мое матере, коя овамо на насъ гледа, я самъ васъ ради прѣятельства преварила! Но садъ поитайте и увреде, кое сте вашой правой снаи учинили, скините!“

Луйза одведе га у собу, гди се Албертина налазила. Млада госпоа, коя е за то време на врата прислушкивала, похити имъ на сусреть — онъ е оберучке загрли. Вилхелмъ изненада затекне свога стрица у овой помирени сцени. Нѣ могао стараць нѣдну речъ склопити, са своіу страна обасипали су га нѣжностима. И Александеръ се появи, да бы савршено тай скупъ представіо.

Сутра данъ Конзулъ Девадъ быо е неочично расположень; онъ благовремено изиѣе изъ свое собе и упыта за Луйзу, коя текъ што се лепо накитила быаше.

„Вы ѣете ме пратити, Луйза!“

„Куда?“

„Къ пароху у Р.“

„Сама?“

„Зато молимъ.“

После по сата зауставе се кола предъ парохомъ куѣомъ. Кадъ е Конзулъ са своіомъ спроводителькомъ у авлію ушао, стаяше седый парохъ поредъ цвеѣомъ окиѣеногъ сандука свое старе домостроительице. Луйза као громомъ поражена посрне натрагъ. Конзулъ поведе е ближе и шапне іой:

„Посмотрите личне черте ове старе жене, мое дете, и усадите іѣ дубоко у ваше сердце; она стои вамъ ближе, него што мыслите.“

Затимъ одведе пароха на страну, и упыта полагаано:

„Незове л' се умрла Елена Селмаръ?“

„Да, господинъ Конзулъ, но одкудъ вы знате —?“

„Тише, мой старый прѣятелю, я ѣу вамъ скоро іоштъ више обяснити. Видите ли ону младу госпою тамо? Она е унука покойне. Веруйте ми,“ поклони се Конзулъ на то озбыльно, „я вамъ истину кажемъ.“

Дрктаюѣи врати се къ сандуку, скине капу, и моляше се Богу тихо у себе. Парохъ и Луйза сматрау зачуѣени редкогъ старца, коме се топле сузе потокомъ низъ образъ сливау.

„Луйза,“ проговори онъ тихо, „молите се са многъ Богу за вашу стару майку!“

„Господинъ Конзулъ, моя мати нѣ свою матеръ запамтила!“

„Али я е познаемъ! И зато треба да ликъ свое миле кѣри собомъ у гробъ понесе!“

Онъ метне портретъ у руке умрле жене. Осамъ селяка приступе ѣутаюѣи. Затворе сандукъ. Свештеникъ покаже се у своіой одежди. На гласъ звона понесу сандукъ на гроблѣ, гди после одржаногъ опела саране.

„Иштите пензію,“ рече Конзулъ при растанку са свештеникомъ; „време е, да и вы е-даредъ одпочинете. Вы ѣете са многъ заедно у польской куѣи обывавати.“

Последнѣ одправляѣи дужности старогъ пароха было е венчанѣ Луйзе са Александромъ одъ Виндхаймъ у селской цркви. Одма после венчаня оду у пустыню. Овде даде Конзулъ оба-двема женама на знаѣ, да нѣгово иманѣ на равне части поделити имаю, и увереня ради преда имъ у руке документе. Александеръ одъ Виндхаймъ противіо се томе, почемъ се изясніо, да е врло богатъ тако, да бы и жену среѣномъ учинити могао. — Конзулъ стаде постояѣи при своме, и они морали су се нѣговой воли поко-равати. После два дана одпутую оба среѣна супруга, благословомъ и капиталомъ богатогъ стрица праѣени, у Бременъ.

„Господинъ пасторе,“ рече Конзулъ, кадъ се са новимъ домаѣимъ другомъ на само у соби види, „я самъ све учиніо, што ми е могуѣе было у момъ животу учинити. Иманѣ, кое ми е заповедникъ лаѣе после свое смрти оставіо, пости-на да се у моимъ рукама удвоило, али последнѣи година пламтило е у момъ сердце, као ватра, ерѣ самъ знао, да е онъ одъ изселѣника добіо, коя е, докъ е на свою жену чекао, у Бремену умро. Я самъ хтео са кѣрю изселѣника ожени-ти се, и ню у иманю нѣой принадлежеѣемъ участникомъ учинити, али она мене одбіе, ерѣ е любила могъ прѣятеля Бронера. Пуѣь туге уклони-мъ се и задржимъ мое иманѣ. Бронеръ и нѣ-гова жена умру; тада се разкаемъ, што самъ та-ко твердогъ сердца быо — и тако што самъ се съ матеромъ огрешіо, то самъ съ кѣри попра-віо поступивши съ номъ добро. Мени е садъ лакше сердце, и я се надамъ у Бога, да ѣе ми спокойну старость подарити. Да, да,“ продужи онъ, „то е свойственно свести. Тежко томе, кои се своегъ побуѣеня бои.“

Осимъ пароха нико нѣ знао тайну Конзу-лову, кои одъ тогъ времена мирно живи у пу-стыни. Кадъ бы знао, да е Луйза свой наслѣд-ственный документъ Албертициномъ детету поклон-ила, коме е она кума была, заиста небы тако радостно узвикнуо: „Хвала Богу што самъ дедъ!“

Л. Ст.

## Нешто о пчеловодству.

II.

Чимъ почне огроздъ да цвета и време доѣе у кое пчеларъ деблѣну сата изпытати и резати жели, има доста меда, само ако небуде по старомъ обычаю на великій четвртакъ изваѣенъ. Пчеле раде прилѣжніе и радіе онда, кадъ имъ се одузме старо а кадкадъ за време зиме и убубанано саѣе. Съ цветанѣмъ дрва имаю дано-ноѣно да раде. Изобильность и благостанѣ уобште одкриваю тиме, што увекъ веѣу обрану на мала вратаоца, крозъ коя у кошницу улеѣу, поставляю, стражню часть тѣла у высь дижу а къ томе

\*

великій шумъ брзо удараюћимъ крилма причинаваю. Види се да ови зухачи свое саучастнике на радъ побућу.

Што е блажи воздухъ и напреднѣе прозрѣванѣ, то већма разпространюу пчеле свою дѣлательность съ поля и изнутри. Кадъ почне репа да цвета пчеле имаю обилну жетву. За то време непрестано изилазе и улазе на мала вратаоца. У извѣстной множини између трудолюбиве пчеле на поля, ливаде и баште и изъ обилны' цветны' чашица сисаю сокъ за зготовлянѣ ране. Враћаю се пакъ често са сумпорасто-жутимъ кесицама, а кадшто разно изшаранимъ, као, отворено-црвенимъ, белимъ светло-жутимъ и тавнимъ. Вештакъ познае по самомъ обоядисаню кесица съ каквогъ дрвета или растѣнїя носе. Одъ липе по-суге су белимъ, одъ васиљика и турчинка црнимъ, одъ дивлѣгъ кестена скерлетно-црвенимъ, одъ ябуке жутимъ као восакъ, одъ зевалице шафрао-жутимъ, одъ багрена упрљано-белимъ, одъ козиѣгъ листа светло-црвенимъ и т. д. Многе се пчеле враћаю безъ кесица; но по нѣовомъ споромъ дивизио види се да су препунѣ нектаромъ. Често се толико претоваре, да при повратку у свое обиталиште немогу да доспу, већ поредъ овогъ падну. Велика множина претоварены' одмара се предъ кошницомъ на земљи, како бы одморивши се свою цѣль постигла.

Садъ ће се све више умножавати населбине пчела съ постанкомъ младогъ света. Зарана у пролеће носи матица яя у ћелицама, коє пчеле са потребномъ раномъ за пузеће црвиће снабдѣваю и танкомъ воштаномъ повлакомъ затвараю. После 20 дана преобрази се мала животиньца, и ако е здрава, сама прогризе воштану навлаку; у противномъ случаю пчеле е раздиру, избеае нездраве и осакаћене изъ кошнице и предаду їй судбини. Съ тимъ показую пчеле добаръ основъ воспитанїя; оне кушаю нѣове силе, како бы благовременно за нѣово тежко определенѣ способнимъ учиниле. Често видимо и у самомъ приватномъ животу, како неки богати родители на онай начинъ наставляю децу, кои е нима угоданъ и по вољи. Нѣове душевне силе по већой части штеде се, еръ бы могле здраво напрезати се; нѣове тѣлесне силе штеде, да имъ у раду небы што шкодило. Тако добу у подпунїй возрастъ слаби тѣломъ и духомъ, нити се треба чудити, што се велико число такovy' налази, кои су иначе здрави чланкова и чула, а опетъ слаби, чїя заключеня и умншляя управо тако су неизвѣстни и непостояни, као и нѣове слабе мишице и ноге. Колико їй има, кои су велики мужевни нарастли, а то е што су у младости свакояке беде савладали, тако рећи себе „гризти“ морали као пчеле.

Испузивше и већ за радъ способне младе пчеле гомилама седе на дасцици, коє старїе чисте и гладе, па іоштъ са изваћеномъ нюшкомъ ране; по жутой на челу белеги лако се могу познати. Младе најпре изилазе предъ вратаоца и око ова облећу, затимъ све далъ и далъ докъ се напоследку тако извеште познавати место, да

на два сата удаливши се одъ свое постоибине опетъ е наћу.

Чимъ се сване почну трудолюбиве пчеле да раде и трає непрекидно до залазка сунца. Ако случайно почне киша да пада или се наоблачи пчеле беже у свое обиталиште. Често пакъ нагнру тако много, да пролазъ на узана вратаоца кошнице загуше; као каква црна завѣса стеку се у преднѣой части нѣовогъ прибѣжишта, страшно и яко зуѣћи и тамо амо летећи, докъ се збућне гомила неизгуби и уредно почне да улази.

У внутрености кошнице раде такође брижливо уређуюћи и израђуюћи сакуплѣне предмете. Ни еданъ зидаръ или землѣмеръ, нїе у станю свою грађу брижливїе разделить, празна места вештїе употребити, своїой згради болїи temelъ положити и правилнїе уређенѣ дати їой, до пчеле. Како свой са великомъ вештиномъ скопчанїй дворацъ зидаю, и како безъ мерила и науголника шесто-уголне ћелице построяваю, безъ сумнѣ непознато е. Пчеле недаду, да їй у нѣовой раднїи други гледаю, еръ и кадъ се стаклено окно на кошницу намести, оне одма то воскомъ излепе. Само се на споляшнѣмъ склопу нѣовъ радъ увидити може. Као какавъ великій гроздъ висе ту између себе као ланацъ скопчане, тако да е прва за стражнїи трупъ друге спозна, друга за трећу и тако непрестано. Непокретне и непрестано зуѣће очекую свою богату рану у овомъ положеню; често преко ноћъ постане бело светлеће се саће, коє се може видити, кадъ га пчеле оставе и на ново на посао излећу. Восакъ праве у желудцу одъ цветногъ прашка, па се одлучує на урезе заднѣгъ трупа и одъ овога праве ћелице.

Оне праве іоштъ четвороструке ћелице, одъ кои су едне за храненѣ меда, а друге пакъ за леженѣ три рода пчела определене. Ћелице за младе матице округле су и велике као чаура одъ свилене бубе, остале су четвороуголне и то за трутове и раднїе пчеле мало повеће а за медъ дубоке.

За чудо е, да се сва три ова рода могу излећи изъ едногъ яета, кадъ їй у принадлежимъ ћелицама са особитомъ раномъ снабдѣмо. — Іоштъ при самомъ построєню ћелице за матицу пазе, да се у нѣой обитаваюће существо нарочитимъ негама и изрядномъ раномъ одъ остали саучастника одликує. Матица заузима у свакој кошници прво место, и единствено одъ нѣногъ живота и благостаня зависи поредакъ и напредакъ ове мале државице; како тераюћїй федеръ у сату проузрокує, да е свака часть на своемъ месту, и да уредно, мирно и сложно свой посао одправля. Све су їой пчеле са пожертвованѣмъ и ревншћу одане, и свака свое време и све обрану и негу жертвує.

### С а н њ.

Усредъ горе край водице  
Исподъ ладка вите еде,  
Саня' да самъ бело лице  
Любіо ти депа селе.

Устнице ми іоште горе  
Одъ люблѣнїя устне твоє,  
Озхићене слащу зборе:  
„Ахъ, да пуге среће мое!“

Аль пустїе камо среће,  
Да се то на яви збыло,  
Быле б' сласти стопуть веће,  
Любећъ тебе злато мило!

Л. Ст.

## Освоєнѣ Енглеске одъ Нормана.

Енглескїй краль Едвардъ II. быо е добаръ и смиренъ краль. Када остари и ослаби почне се обзирати, коме да остави свое царство, еръ деце нїе имао. Тако се сети да га е некада Вилхемъ херцегъ одъ Нормандїе задуго неговао и закланю. Осимъ тога быо му е роѣакъ, и волео га е више него иначе икога другогъ на свету; къ томе быо е разуманъ и силанъ, да е мого царствомъ управљати. Тако га дакле одреди за наследника свога царства, што яви своимъ баронима, и за доказъ тога пошлѣ херцегу писмо съ великимъ печатомъ свога царства.

Но у то доба быо е у Енглеской некїй одличанъ мужъ, по имену Харалдъ, синъ силнога Годвина и братъ жене краля Едварда. Онъ е имао велико достоинство у царству и быо е управитель одъ Весекса, Сусекса, Кента и Есекса, и готово силнїи одъ самога краля, при томе га е свакїй волео збогъ нѣовогъ прїятногъ владаня. Зато се надао, да ће по смрти Едвардовой на престолъ ступити, еръ се Едгаръ Ателингъ, единый іоштъ претекшїй потомакъ одъ старогъ саскогъ краљѣвскогъ племена, нїе мого надати, да ће збогъ свое младости и неискуства моћи добити пристаица. Напротивъ добїо е сада страшногъ супарника у Херцегу одъ Нормандїе, и то тимъ опаснїегъ, што се Харалдъ, еданпуть буромъ на норманско приморе баченъ и као зароблѣникъ предъ Вилхелма доведенъ нѣму у скупштинѣ предъ свима норманскимъ баронима заклео, да ће Херцега Вилхелма подпомагати да на енглескїй престолъ дође.

Найпосле умре Едвардъ 5. Януара 1066, у своїой 65. години.

Графъ Харалдъ прими сада безъ околиша краљѣвско име, и съ нїимъ су были задовольни Енглези, чїю е любовъ и поверенѣ заслужїо быо юначкимъ делима и наставлѣнимъ племенитимъ обхоћенѣмъ. Архієпископъ одъ Юрка венча га на краљѣвство одма сутра данъ после Едвардове смрти. Но Херцегъ Вилхелмъ текъ што о томъ разбере, почне га на заклетву опоминати и претити да ће се за вероломство страшно осветити. Залуду е Харалдъ говорїю, да се на силу морао заклети, да носи круну съ вољомъ целогъ енглескогъ народа, и да ће е се само са животомъ одрећи. На челу народа, когъ су у оно доба држали за најхрабрїегъ у свету, почне се Вилхелмъ спремати, да се своимъ силомъ искрца у Енглеску. Ову дрску намеру нису му само нѣгови люди подпомагали. У то време, где е юначство почело цветати, и дрзновенїй, одважнїй

WWW.UNILIB.RS

духъ обузимати целу Европу, поврви младо племиство изъ суседни земаля подъ нѣгове заставе да часть подъ таковимъ воѣомъ извоюе. Ховель; Херцегъ одъ Бретанѣ, пошлѣ му свогъ найстарѣгъ сина Алена Ферганта съ петъ илада людѣй; краљь немачкѣй Херрикъ IV. дозволи своимъ вазалима поћи у тай походъ, и ако то нѣе мого дозволити французскѣй дворъ, ипакъ е дозволио већини французски великаша Вилхелмовъ тастъ Графъ Фландерскѣй. Тако скупи Вилхелмъ войску преко петдесетъ илада коняника, а за нѣмъ превосъ више одъ три илада бродова.

Прво нападаѣ на острово, што се мислило освоити покуша Тости, Харалдовъ братъ, кои е одъ пре био изгнанъ изъ землѣ, те се сада осветити хтео. Съ неколико бродова, што е скупио био, удружи се съ другимъ савезникомъ, Норвежкимъ краљемъ Харалдомъ Хаардраде, кои триста едра имаде. Обе удружене флоте уђу у Хумберъ и искрцаю свое людство, кое одма поче страшно пустошити. Но Харалдъ поитавши побѣи 25. Септембра 1066. кодъ Стамфордбрица, где погину и оба вође, Тости и норвежкѣй краљь, а цела флота буде освоена. Харалдъ беше толико милостивъ да е поклонио слободу заробљеномъ краљевичу Олафу, сину Харалда Хаардраде, и двадесетъ бродова, съ коима е мого дома одедрити.

Но победитель немале се када за дуго радовати, ерѣ у истый ма' стигне гласъ да е у Певенсау у Сусексу приотала велика норманска флота. Изъ нѣе се искрца цветъ норманскогъ, нидерландскогъ и французскогъ племиства тако весело, као да е победа была већь задовивена. Преко мере жустрый Вилхемъ поерне и падне при искрцаваню на земљу, но брзо къ себи дошавши препречи свако празноверно нагађанѣ овогъ догађая подвикнувши: „Тако примамъ господарство одъ ове землѣ.“

Харалдовъ братъ, Туртъ, валянь человекъ, световаше мудро, да се битка избегава и неприятель оклеванѣмъ и глађу умори; но ватреный Харалдъ одбаци то, хотећи свађу на брзо свршити. Ёдино, што е држао да му валя учинити збогъ погажене клетве, беше то, да е Херцегу неку суму новаца понудио, ако бы се овай хтео безъ проливаня крви вратити. Но Вилхелмъ одбѣе ту понуду съ презиранѣмъ, и заште, да Харалдъ или одъ нѣга прими краљество као феудъ, или пресуду нѣгове ствари остави папи или се съ нѣмъ бори. Харалдъ одговори: „Богъ битке ће наскоро быти судя сваке препирке.“

Харалдъ изиђе на сусреть са своѣомъ силомъ и наставивши се близу неприятеля, даде око утврдити, на коме остави само три улазка. Херцегъ Вилхелмъ увиди сада, да оружѣ мора стварь раскретити, и яви да се сутра удара. Када се у ютру войска за бой наредила, поче Херцегъ говорити: „Браћо, ми смо амо дошли, да се за добру стварь боримо, за наше право. Енглези су се нама показали као издаице, зато ћемо ий данасъ божиомъ помођу наказати. Држите се честито, борите се храбро и помыслите, да вамъ победа доноси честь, славу и богатство. Победи

ли неприятель, то сте пропади, и ништа васть не може спасти, никада немате побећи, ерѣ наши су сви бродови проврѣени Съ тога напредъ, и майте срца, па се надайте да ће победа быти наша.“

За овимъ речма раздели Херцегъ войнике на трое, да бы съ три стране напао. У свакомъ делу беше тежки оклопника, стрелаца и лаки пешака. И Харалдъ поче опремати свое за бой. Они су были наоружани сикирама и хелебардама (копльима съ оштримъ перомъ), а Нормани другимъ копльима и мачевима. Саси се закланю одъ стрела своимъ великимъ шитовима и оградѣ се плетеромъ. Харалдъ заповеди, да сви на месту остану и само се бране; шѣданъ да се неусуди подъ буди каквимъ изговоромъ редове оставити. Затимъ даде развити заставу, ерѣ Нормани приђу већь къ обкопима, почну стреле изметати као тучу и навале на око. Енглези стану храбро одбѣяти нападаѣ, секући сикирама и обажуюћи много неприятель. Нигде немогоше Нормани продрѣти и претрпе велику штету, нѣгове стреле немогоше ништа наудити неприятелю, ерѣ га е плетеръ закланю. Прве две гомиле уступе, и Херцегъ Вилхелмъ, када се къ нѣма са своима врати, заповеди, да стрелцы у высъ стреляю, и докъ неприятель горе гледа, да други иоштѣ еданпутъ покушаю нападаѣ. То буде, и три воена оделеня покушаю да на она три улаза у око продру. Сада се подигне силна убойна вика и страшна се борба заметне. Саси се држау честито, по нѣговомъ краљу, дрзновеномъ Харалду, пробѣе стрела у око. Ладнокрвно извуче е Харалдъ и почне се далѣ борити ободраваюћи свое люде гласомъ и деломъ. Борба постояше све жешћа и огорченя тако, да морадеше Нормани уступити испредъ снажногъ одпора енглескогъ; но на ново се освестивши, навале иоштѣ храбрѣе и потисну Енглезе ушавши заедно съ нѣма у нѣгове обкопе. Сада се заметне иоштѣ крвавѣя и иоштѣ ужаснѣя битка; Нормани буду наново истерани.

Када Херцегъ Вилхелмъ види, да неприятель тако чврето на своемъ месту стое и неће да изиђу изъ обкопа, заповеди своимъ людама, да се учине као да беже, па када Енглези пођу за нѣма у потеру, онда да се окрену и користно съ нѣма боре.

Тако и буде: Нормани почну бежати а Енглези ий гонити, докъ Херцегъ не даде знакъ трубомъ, на кое се Нормани обрну и стану мачевима сећи, а Енглези се немогоше добро бранити своимъ тежкимъ сикирама, ерѣ нису были одъ стрела заклоянѣи, а срдари имъ недадоше умаћи. Тако прсну на све стране, иладыма изгину, други почну за милость молити. Найпоследѣ пробѣю Нормани у обкопе и сруше ий. Са свою страну стану се купити око Херцега, па онда пођу напредъ; но Енглези се почну храбро одупирати, на ново се заметне страшанъ бой, у комъ су се чинила юначка дела съ обе стране. Подъ Херцегомъ буде конь убѣенъ а Харалдъ и нѣговъ братъ покрай све свое храбрости погину. Нормани су были на коньима, Енглези сви пешице, и пошто Харалдъ погибе тако продру они си-

ломъ до нѣгове заставѣ, оборо е и на место нѣ пободу заставу Херцегову. Сада почну неки Енглези бежати, но многи се борише презирући смртъ докъ не изгибоше. Бой е траю одъ подне до мркле ноћи. Херцегъ преноћи на разбоишту и сутра данъ даде мртве изброяти и укупати, и свуда огласити, да приятельи погинувши дођу и свое однесу.

Нађе се, да е одъ Енглеза погинуло преко 67.000, а одъ Нормана само 6.000. Ова знаменита бытка, названа кодъ Хастинга, догодила се 14. Октобра године 1066. Она подигне Вилхелма Херцега одъ Нормандѣе, прозваногъ одъ то доба Вилхелмомъ Освоителѣмъ, на енглескѣй престолъ. на комъ и данасъ седе нѣгови потомци одъ женске лозѣ.

### Изгубљѣна обклада.

(Хумореска.)

У некомъ селу живио е еданъ сиромашакъ, кои е са своимъ трудомъ толико себи прибавио, да бы могао поредъ себе и едну женицу и — ако бы Богъ дао — кое детенце ранити. И тако му сада ништа друго требало нѣе, него да се ожени. Кадъ е человекъ за женитбу, а оно се некако брзо нађе девојка за удаю. Овай нашъ сиромашакъ ожени се дакле са едномъ младомъ, врло лепомъ и вредномъ девојкомъ изъ истогъ села. За кратко време стеку они обое трудећи се и радећи, не само приличну кућицу, него и баштину и нешто сточице. Живили су мирно и задовољно, докъ еданъ случай неучини, да се тай нѣговъ миръ у нечему неповреди.

Единога дана башъ кадъ е жена лебъ умесила и изпекла была, рекне иој мужъ: „Ала жено, я незнамъ шта е то! Мы имамо врло добру пшеницу и одъ нѣе самлевено брашно не може болѣ быти, па опетъ нѣе намъ лебъ тако добаръ, као што е у наши сусѣда. Ты или га неумешъ умесити или добро испећи. Нешто мора быти, што намъ е лебъ тако гнѣдавъ, разплинуть и неваляю!“ — „Е, мой человекъ!“ — одговори жена — „и я сама одавна мыслимъ и главу разбѣямъ, шта бы то было, ал' никако немогу томе у трагъ да уђемъ. Брашно е заиста добро и лепо, а и я съ мов стране чинимъ све да лебъ добаръ буде, па ето — за дивно чудо! — не изпада ми за рукомъ. Него, паде ми башъ садъ нешто на умъ. Я мыслимъ, да ништа друго быти неће него брашно, кое ты са обляжиѣ воденице, чимъ се самелѣ онако иоштѣ вруће кући донесешъ. Кадъ бы ты одъ садъ, баремъ едну ноћ у воденици почекао, да се самлевено брашно олади, я за цело држимъ, да бы замста одъ таквогъ брашна болѣй лебъ изпасти морао.“

Човекъ ни найманѣ о каквомъ лукавству женномъ немислећи, науми чимъ првый путъ у воденицу пође, тамо преко ноћ остати и дочекати да се брашно олади, и текъ сутра данъ са олађенымъ брашномъ кући вратити се.

Жена пакъ, као и свака друга, а особито млада и лепа жена, хитра и досетливая, радовала се у себи, што ий е хитрость тако згодно и лако за рукомъ ила. Она е имала неко мадо

познаество са еднимъ младимъ момчетомъ у судьству, съ коимъ се она одавна састати желела, но никако то одъ мужа нѣ могла. Лаковѣ-рїе мужевлѣ учинитъ ѣе, да юй наскоро желя испуѣйна буде. И тако чимъ мужъ првйй путь после оногъ разговора у воденицу оде, похити она давнашню желю свою задовольти.

Човекъ отишавши у воденицу самелъ брашно и науми ту остати докъ се брашно олади. Воденичаръ незнаюћи ништа одтога запыта га зашто по овакой лепой месечини понайлакъ кући неиде, него остае овде. Човекъ му простодушно приповеди шта е и како е было са лебомъ, шта му е жена казала да чини, и да зато неће до сутра кући ићи. Воденичаръ, по свой прилицы и на ситу и на решету бывши, одма види, да ту мора какво такво ѣаволство быти, па рекне човеку: „я бы се съ тобомъ у шта оѣнешъ смео обкладити, да твоя жена сада нѣ сама; и ако имашъ волю, ево ове воденице у обкладу, а ти мети та твоя кола, волове и ту вреѣу брашна, па да идемо изъ овы стопа твою кући. Погодимъ ли я, онда добивамъ кола съ волови и вреѣу брашна; непогодимъ ли, онда сво ти воденице.“ — Човекъ се забезеине кадъ то чуе и врѣѣи главомъ рекне: „Шта ты то говоришъ? Заръ моя жена таква? Та не у кола и волове и у вреѣу брашна, него бы се у сво мое иманѣ съ тобомъ обкладю, да то нѣ истина, што ты на мою жену потварашъ. Ал' кадъ си башъ наумю да ми воденицу далешъ, то айдемо!“ — То рекавши седну обоица на кола и доведу се после по ноћи кући нашего добра домаѣина. Човекъ кущие на врати свое куће, али му се врата одма неотворе. Небьяше му мило; но кущие и по другій путь мало яче — можда се жена успавала, те нѣ чула. — Неявля се нико — чуе се неки потмулй жуборъ и шапутанѣ унутри. Ово му садъ на еданпуть пороци страшну сумню. Спопадие сикиру те изстави врата кућевна и кадъ унутра уѣе има шта и видити: изгублѣна обклада! — Садъ воденичаръ ни петъ ни деветъ, него на кола на окрене у воденицу; алъ жена те предъ нѣга: „куда ѣнешъ ты съ наши коли“ — повиче она воденичару. „Ово су садъ моя кола и волови“ — одговори воденичаръ — „я самъ то у обклади добю.“ —

„Нѣ то тако. Докле на суду пресуѣено не буде, да су твоя кола и волови, неѣнешъ далъ!“ — „Е, кадъ е тако, а оно да се судимо“ — рекне воденичаръ.

Сутра данъ сви четворо т. е. нашъ домаѣинъ, нѣгова жена, нѣнъ милостникъ и воденичаръ спреме се да поѣу кади на судъ у обличию варошъ. Да бы правосудіе кадиѣно умилости-вили, понесу по древномъ обичаю свако по некій даръ. Тако мужъ и жена узму едну котарицу яя, воденичаръ сврати у воденицу те понесе едну торбу бела брашна, а милостникъ упрти еданъ ѣупъ масла. Кадъ су одъ прилике на по пута были и ту у едной равниці подъ еданъ грмъ у ладъ сели да се мало одморе, рекне жена: „Да чудны лудй глава! Идемъ оволикій дальный путь, мучимо се и носимо ово. икій тереть на овакой

припеки; заръ небы могао когодъ измеѣъ насъ кадиа быти да намъ пресуди, те бы намъ баръ ова котарица яя, та торба брашна и оно масло, и преко свега тога юшъ половицу пута остало.“ — На ово сви едногласно повичу, да бы тако найболъ было, само — ко ѣе кадиа быти? Мужъ стане се изговарати, да онъ неумѣ судити; воденичаръ рекне, да онъ у свою терби судія быти неможе; милостникъ одбѣе то важно званіе збогъ други свои причина — еле остаде юшъ жена; да чуемо шта ѣе она реѣи. „Кадъ вы ни еданъ кое неѣете, кое неможете“ — рекне она — „кадиа быти, а оно морате мене кадиомъ начинити.“ — Они сви то одобре и сагласе се, да што кадиа одсуди мора свака страна пристати. Садъ узме жена свою прегачу, обмота ю око главе уместо чаме и начини се правый кадиа. А да бы юшъ болъ на кадию личила, седне узъ самый грмъ као у прочелъ, узме важанъ и озбилянъ ликъ судіе, па позове найпре свога мужа на судъ запытавши га: „Какву тужбу имашъ ты?“ —

Човекъ. „Я самъ предъ честитогъ кадию дошао да му се тужимъ, како се еданъ воденичаръ са многъ обкладю быо, онъ у нѣгову воденицу, а я у моя кола и волове и едну вреѣу брашна. Онъ е рекао, да моя жена прошлу ноѣ кадъ самъ я у воденицы быо — нѣ сама, а я самъ рекао, да то нѣ истина, па кадъ смо отишли мою кући, ал' то я изгубимъ обкладу. Садъ, честитый кадию, суди ели право, да тако изгубимъ моя кола и волове и вреѣу брашна.“ —

Кадиа. А есу ли та кола и волови и то брашно, ели то све само твое?

Човекъ. Естъ, башъ све само мое.

Кадиа. Како то! Заръ ты неимашъ жене?

Човекъ. Имамъ.

Кадиа. Па заръ ты нема ништа нѣногъ?

Човекъ. Има богме; и она е заедно са многъ текла.

Кадиа. Е, па кадъ е то и нѣно и твое, како си ты могао и нѣно добро у обкладу мѣѣати? Еси ли ты ню пытао за то?

Човекъ. Нисамъ.

Кадиа. Вуцы се одатле, срамъ те было! Како си ты смео съ туѣимъ добромъ разполагати? Моли се Богу, што си ту и женинъ малъ умешао, а я бы теби показао, како се у тако луду обкладу упущта, гди бы свакий паметний человекъ одъ тебе, свагда пріе веровао да ѣе изгубити него добити. Одлази одма и другій путь узми се болъ у память!

После овога изаѣе предъ кадию воденичаръ. „Праведный судю!“ — започне онъ — „Я самъ добю у обклади одъ овога человека, што мало часъ одавде изаѣе, едина кола и волове и едну вреѣу брашна; а да е онъ обкладу добю могао самъ изгубити едну воденицу о кою самъ се обкладю быо, па садъ ми тай человекъ неда мой добытъ. Суди, честитый Кадию, како право, тако здраво!“

Кадиа. (погладивши се по бради и подбочивши се) А ели море, оно твоя собствена воденица о кою си се обклаѣао?

Воден. Нѣе башъ моя собствена, праведный кадию, али е могао госно:ара.

Кадиа. А како си ты смео обклаѣати се у воденицу твоега господара?

Воден. Обкладю бы се и у десетъ воденица за онакову стваръ; ербо самъ знао поуздано, да обкладу изгубити неѣу.

Кадиа. Ха, тако ли е! Ишао си на извѣстанъ добитъ у обклади. Чекай мало да погледамъ у ѣитапъ. (Извади изъ недара свою мараму, коя е на листове савіена, преврѣе е и на еданпуть отвори листъ). Ево шта у ѣитапу стои: „Обклада онди необстав нити се кодъ суда уважити може, гди се едина одъ двою страна на извѣстность ослана. Тако чисти се одавде, нити више досаѣивай суду!“ —

„Ко' е тай треѣий? Шта ѣешъ ты?“

Милостникъ. Я самъ, милостивый кадиа, изъ онога села тамо преко брда, па су ме ноѣсасъ ова два человека, шго садъ ту бия'у, кодъ ели жене затекли.

Кадиа. Кодъ чіе, ели кодъ твое жене?

Мил. Я немамъ жене, него кодъ туѣе.

Кадиа. А шта си ты чиню кодъ туѣе жене?

Мил. Звала ме да кодъ нѣ ноѣимъ.

Кадиа. А заръ ты ниси могао и кодъ свое куће ноѣити?

Мил. Могао самъ; ал' самъ имао и друга нека посла.

Кадиа. Добро. А еси ли ты свршио тай посао. —

Мил. Есамъ.

Кадиа. Е па кадъ си га свршио быо, зашто ты ниси отишао, него да те она два човека кодъ нѣ затеку?

Мил. Честитый Кадию, опрости! Я самъ хтео —

Кадиа. Шта опрости! Нема ту опрости, него 50 батина, да другій путь свое послове болъ свршуешъ и да неправишъ суду толике главоболъ и послове. —

И тако по слову кадиѣе обале нашего любезника и одваде му 50 батина, и съ тымъ се сврши.

## Аманетъ.

1.

Мударъ буди 'векъ у свему,  
Сматрай дѣла свога край;  
Добро ако га окончашъ,  
Наѣ ѣешъ у нѣмъ правый рай.

2.

Немой быти любопытливъ,  
Нит' испытай туѣий трагъ;  
Само испредъ твое куће  
Свой собственный чисти прагъ.

3.

Непожели све да видишъ,  
Шта кой еде и нося;  
Нег' одъ Бога единога  
Што ти нужно изпроси.

4.

Негорди се са иманѣмъ;  
Врло слѣди су теже;

Ко с' ючеръ воз'о на коли,  
Данасъ ходи тай пешке.

5.

Вѣкъ говори ты истину.  
Правила е то мера;  
Зашто лажа само руча,  
А никадъ не вечера.

6.

Непрезири сиромашка  
И бѣднаго човека,  
Нег' сажалуй, да ти буде  
Души благо довека.

7.

Дукавъ човекъ непознае  
Цену дѣла одъ доброгъ,  
Нит' поштуе лепо име  
Ближнѣгъ, или брата свогъ.

8.

Немой слушат' кад' ко лепо  
И медено говори,  
Већемъ гледай оћел' право  
Или добро, да твори.

Цвѣтковићъ.



## БРАКЪ И ПЕТАКЪ.

Еракъ. Ала самъ ти лепо провео празникъ свете троице.

Петакъ. Гди то?

Еракъ. У манастиру.

Петакъ. Мудро си урадио; у красной Божіой природы, гди наши манастири леже, крепи се тѣло и разведрава се духъ, и у Божіемъ храму наодимо утѣху и раану за . . . .

Еракъ. Па јошъ какову, — ерѣ осимъ други ела беше тамо и две веле печеня: ягнечине и младе гушчевине.

Петакъ. Башъ е излишна она точка у новомъ закону, по којој неможе попечителъ помиловати.

Еракъ. А зашто?

Петакъ. Ерѣ по досадашнѣмъ искуству небы ови и осимъ оне точке помиловани были.

## Кореспонденція.

Г. Н. Р. у Б. Ваша намъ е сирота песма тако избоцкана дошла, као да е поштаръ знао, да вамъ е исто тако срце ранѣно, кога чувства ништа манѣ него пѣснички изразисте. Н. п. како одъ ваше богинѣ „блеска венуса“ ослеписте; како пурпуръ зора задичила, што јој на челу (!) сја“ како одма постае „сѣњ“ и будете „погреженъ“, кадъ јој лице угледате, и како ћеге морати умрети, ако небы вамъ „видит' е“ дала.“ Бојмо се, да ако бы песму ту богиня ваша проучила, и ако бы што о песничеству разумевала, да се нѣој недогоди оно што вами, ако вамъ се видит' неда; зато песму печатати неможемо. Научите се најпре гусле удесити, пакъ онда узъ нѣи пѣвайте.

Г. Ст. Ђ. П. у Б. Сваку песму, како виспренность мислѣй, ил' нѣжностъ чувства, тако и одећа овимъ сходна китити мора. Одъ овогъ обогъ, до голи речѣй, у ваше обе песме нема. Зато ѣй нећемо печатати. Него препоручуемо вамъ читанѣ наши народни песама и угледайте се у

вашега презименяка I. С. П. . . . ерѣ край ваше наклоности к' песничеству, само тимъ начиномъ можете се надати болѣмъ успѣху, и незаборавите у будуће писма ваша франкирати.

Г. Л. Ст. у \*. Нѣжно чувство, кое у песмица ваши одсѣва, емствуе намъ да ћете съ временомъ еданѣ одъ болѣи песника быти; али само то чувство поетички изразити јошъ кадри нисте. Тога ради, да сгечете ону праву поетичку окретностъ и обилностъ езика, која вамъ фали, читайте наше народне песме. Песму вашу „Санѣ“ ево поправлѣну печатасмо, али друге две „Росна трава“, која е одъ речи до речи Бранка Радичевића „Клетва“, и другу: „Лѣпотици“, која е хтела нешто да буде, ал' вамъ нѣ за рукомъ изпала, печатати неможемо. Уобште свакомъ младомъ песнику нека буде начело „Nonum primum in annum.“ Друго, избегавайте оне сасвимъ склеске предмете, као што е „Росна трава.“ Сећате л' се, да су и Бранковимъ „Враголомъ“ замерали неки рѣшетари.

## ДОМАЊЕ И СТРАНЕ НОВОСТИ.

Земунъ. Господинъ Зукъ Стеф. Караѣићъ приспѣо е у четвртакъ на пештанскомъ броду у Земунъ, но јошъ оно исто вече праћенѣ одъ нѣгове кѣри, прешао е у Београдъ. — И г. Јоксимъ Новићъ, познатѣй нашъ пѣсникъ, посѣтио насъ е ономадъ, одъ кога ће ови дана опетъ едно дѣлице светъ угледати.

— У Марадику у Срему родила е ови дана една селянка четворо деце. Иста е већ шестнаестъ година удата, и досадъ нѣе родила.

— Изъ Вршца. Оно, што се види, да ће не само добро, него и одъ велике ползе быти, мислимъ да небы было на свомъ месту, кадъ бы се прећутало. По момъ мишлѣню, таково добро, кое се не само на поедине люде, него и на многе србске общине простире; нужно е велимъ да се зна, пакъ после и да му се надаю: Нашегъ Богословскогъ заведемѣ треће године клирици сваке недељѣ после свете литургије по еданѣ и по два у капели Епископској упражняваня ради подѣ присѣданѣмъ преосвештеногъ Г. Епи-

скопа и много скуплѣни грађана говоре слова. И то се одма почеткомъ овога другогъ полгодѣя почело, пакъ ће до великогъ јавногъ испита трајати. Оценѣни и уважавајући како нѣоивъ, тако и ГГ. наставника нѣоиви радъ, прорицао бы да ћеду ваљани свештеници и добри пастири стада свога быти, само ако као таки буду узимали волѣ и времена съ тимъ забавляти се. Овака благородна забава, кадъ бы се занемарила не бы лепо ни користо было. Ова клица просвете грѣхъ бы былъ неопростителный кадъ бы угинула; но бы требало неговати, подупирати и колдико е годъ могуће о нѣоји постарати се, да бы у свое време напредовала и обильно плоде донесивати могла. Но боимъ се да и колдъ наши млади горисменовати раденика тако исто, као и колдъ наши саданѣи већемъ свештеника овай хвалѣный и обштеполезный радъ натрагъ неизостане, ербо као што реко, къ тому треба волѣ, времена, миранѣ и съ приходима довольно снабдѣвень живогъ, читати, писати, црпнати науку одъ

научени людѣй, кои се за нѣоиво изображенѣ трудили те су написали, а не съ едногъ вашара на другѣй, менајући конѣ, продавајући славу рибу и другимъ осталимъ еспаномъ трговати. Премда е довольно осведочено, да наука Христова спасава милионѣ людѣй и народа, да наука Христова утврђуе целу државу, свету цркву и све што имамо у реду довела и просвету надъ свимъ христанскимъ народомъ распрострла, тако е нужно за оне, кои су за свештенике приуговлѣни, да могу вештиномъ ума распространиати науку христанску старати се, треба ѣй подпомагати да се больма усавршенствую, валя имъ поболшати станѣ, дати имъ валя известну плату, да не мораю очекивати на опеда, погребе и парастосе, да немораю быти подѣ различнимъ именама трговци, већемъ прави свештеници, и словеснога стада пастири и учителя.

† Београдъ. Одъ недељѣ дана почели су гг. началници изъ окружѣя целе Србѣ долазити овде, ямачно, да замене скупштину, о ко.оѣ се

